

Fricz Tamás: 1989. június 16.: minek is a napja?

2014 június 17. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Orbán Viktor rendkívül bátor, történelmi jelentőségű beszédén kívül az 1989. június 16-i Nagy Imre-újrateremtés – amelyen magam is részt vettem – {...}

{...} a kommunista párttal való rossz kiegyezést, a rendszerváltás mozgalmi jellegének megszüntetését és egy elitista alkut szimbolizál a kádári és az ellenzéki elit között.

Nézzünk szembe a történelmi tényekkel: a Szovjetunió uralma alól felszabaduló kelet- és közép-európai országok közül éppen nekünk, magyaroknak jutott a legravaszabb és legszámítóbb kommunista elit. A többi, hozzánk hasonló sorsú ország kommunista vezetése ugyanis korántsem volt olyan el?relátó, mint az MSZMP vezérkara: a gorbacsovi reformok, az amerikai–szovjet tárgyalások és az ezeket követ? erjedés, a Szovjetunió látványos eler?tlenedése láttán sem vették észre, hogy egy korszak, még hozzá a kommunizmus korszaka a végéhez közeledik, s a végs?kig kitarítottak az „el?veik” (marxizmus-leninizmus), illetve a hatalom megtartása mellett.

Ennek következtében a környez? országok látványos tömegmozgalmak, forradalmi megnyilvánulások sorozatán keresztül jutottak el a rendszerváltásig és a demokratizációig, hiszen a kommunista hatalom ellenállt, azt er?szakkal kellett megdönteni. Gondoljunk Csehszlovákiára, ahol a Gustav Husak-féle vezetés képtelen volt felismerni a realitásokat, nem álltak félre, nem kezdtek el alkudozni a demokratikus ellenzéki er?kkel, nem kezdték meg a hatalmuk és a vagyon átmentését – ravaszul, a háttérben, mint tette azt az MSZMP-MSZP. Ebb?l fakadóan 1989 ?szén látványos tüntetések zajlottak a prágai Vencel téren, s a nép – Vaclav Havellel az élen – végül is kikényszerítette a Husak-féle vezetés távozását. Hasonlóan zajlottak az események a volt NDK-ban (a fiatalok kedvéért: a Német Demokratikus Köztársaságban, a kettéosztott Németország kommunista felében) is: Erich Honecker pártf?titkár a legortodoxabb kommunista vezet?k közé tartozott, semmit nem értett meg az id?k szavából, azt hitte, hatalmon maradhat. Ezért kellett a forradalom: emlékeztetek az 1989 ?szén zajlott úgynevezett „hétf?i tüntetések” a kelet-német városokban, s különösen emlékezetes november 9-e, a berlini fal leomlásának napja.

Sorolhatnám tovább: a balti államok emberei sorra keltek fel az oroszok által vezetett kommunista uralommal szemben és a függetlenségük kivívásáért, emlékeztetek a balti népek „él?láncá”, amikor is ezrek és ezrek fogták egymás kezét sok-sok kilométeren át. Ez a szimbolikus demonstráció például valóban a balti államok függetlenségének kivívásáról szólt. Ez igen...

Még beszélhetnénk a román forradalomról, a volt jugoszláv államok függetlenségi háborúiról, s nem utolsó sorban a lengyel Szolidaritás mozgalomról, amely a lengyel kommunistákkal csak ideiglenes alkukat kötött.

És ezzel szemben állunk mi, a mi kommunistáinkkal, akik már 1987–1988-tól kezdve sejtették, hogy a változások elkerülhetetlenek lesznek, s ezért roppant okos – de inkább úgy mondanám: roppant ravasz és erkölcstelen – módon stratégiát dolgoztak ki hatalmuk demokráciába és kapitalizmusba való átmentésére. Ehhez két fontos dolgot határoztak el: egyfel?l a társasági és az átalakulási törvénnyel (1988 és 1989) lehetővé tették a pártállami vagyon és a nómenklatúra (vezet?i rétegek) átmentését, másfel?l, fokozatosan a politikai változások, a demokratizáció élére álltak. Éltek a régi ravasz politikusi bölcsesettel: ha a változásoknak nem tudsz ellenállni, állj

azoknak az élére... (Pozsgay Imre e tekintetben egészen más elbírálás alá esik, mert ? valóban megértette a pártállam megszüntetésének és a demokratizációnak a fontosságát, s történelmi érdemei vannak az átmenet elindulásában.)

Persze a párt keményvonalasai (Grósz Károly, Berecz János, Fejti György) eleinte nem akarták sem a demokratizációt, sem a hatalom átadását, sem pedig Nagy Imre és mártírtársai újratemetését, azonban a „rugalmasabban” gondolkodó pártvezetők megértették velük, hogy csak így menthetik át a hatalmukat a diktatúrából a demokráciába (ami nem kis b?vészműtárvány, valljuk be).

A pártállami vezérkar tehát nem állt ellen a változásoknak, hanem amíg csak lehetett, igyekezett irányítani a folyamatokat. Ebből fakad az is, hogy az MSZMP mintegy „megengedte” az újratemetést; erről a kezdeményezést Történelmi Igazságtétel Bizottság egyezett meg 1989. február 14-én az Igazságügyi Minisztériumban Borics Gyula államtitkárral. Ehelyett talán lett volna más forgatókönyv is: az ellenzék, az akkor még meglévő tömegtámogatást kihasználva, nem engedélyeztetni, hanem önálló akarattal, önálló kezdeményezéssel, önállóan tartja meg az újratemetést. De nem ez történt, azon a napon a tömegek – köztük jómagam is – már csak mint nézők, mint „nagyérdemű közönség” vettek, vettünk részt egy furcsa „kiengesztelésben” a valahai gyilkosokat védő pártállam és az áldozatokat képviselő ellenzék között. (Három nappal korábban már megkezdődtek a pártállami és az ellenzéki elit közötti kerekasztal-tárgyalások.)

A pártállam az újratemetés kapcsán azt hangoztatta, hogy legyen e nap a „nemzeti megbékélés napja”. Ma már feltehetjük a kérdést: valójában mit is ünneplünk ezen a napon? A pártállami és az ellenzéki elit (mínusz Orbán Viktor és a Fidesz) furcsa kézfogójának napját? Azt a napot, amikor Nagy Imréék koporsóinál ott álltak a pártállam vezetői is? Azt a napot, amelyet – ezt ma már tényszerűen tudjuk – a kommunista titkos ügynökök felügyelték az első pillanattól az utolsóig, s az er?szakszervezetek fel voltak készülve az esetleges beavatkozásra is? Szóval: mit is szimbolizált valójában ez a nap?

Csak emlékeztetnék rá: e „nagy” nap létrejött, szimbolikus üzenete ellen már akkor tiltakozott többek között az Inconnu csoport (fel is oszlottak később) és például Krassó György. Olcsó megalkuvástól tartottak, s attól, hogy a pártállami elit a rendszerváltást és 1956-ot is ki akarja sajátítani magának, megadva ezzel a magyar átmenet felvonulását.

Hát ilyenre sikeredett a mi demokratikus átmenetünk, posztkommunistákkal és megalkuvásokkal...

Orbán Viktor nem véletlenül mondta a napokban, hogy 1989–1990-ben egy átmeneti rendszer jött létre, s csak 2010 hozta el a második és végleges rendszerváltást.

Vigyázzó szeméinket inkább helyezzük át 1991. június 19-ére: ekkor hagyta el hazánkat az utolsó szovjet katona, Silov altábornagy, s ekkor valóban függetlenek lettünk.

Fricz Tamás - mno.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló
